

VOINTA POPURULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei.
Pe jumătate an 50 Lei.
Pe trei luni 25 Lei.

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ.

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

A r a d,

Strada Vicențiu Babeș Numărul 6

Antisemitismul nostru

Suntem antisemiți! Pentru falșii noștri umanitariști un bun prilej, să ne condamne ca pe niște anacronici propagatori ai urei de rasă, necompatibilă cu secolul în care trăim. Admitem, că învrăjbirea popoarelor nu este nici o faptă creștinească și nici în spiritul vremii; recunoaștem chiar că mișcările născute din ură sunt sortite să rămână fără isbândă. Dar noi nu putem fi acuzați de aceasta. Mișcarea noastră nu pornește din ură și nici din invidie măcar.

Noi suntem în legitimă apărare. Cei atacați noi suntem și nu jidanii. În coloanele acestui ziar s'a arătat și dovedit aceasta în diferite rânduri. Dar atacurilor răspundem cu întârziere de decenii. Numai după ce ne-a ajuns la gât cuțitul. Poate de aceea răspunsul nostru pare aspru și apărarea noastră sprijinită pe mijloace, cari pentru bunii noștri umanitariști sunt subiecte de scrupuloase îngrijorări. Dar vina nu-i a noastră. Lupta se dă pe față. Nu pe ascuns, cum e a lor; și o luptă prin a răspândi simpatii față de dușman, pentru doborârea lui, nu cunoaștem. Păcat, căci am fi cei dintâi, cari am adopta-o. Drumul ce ni-l'am ales, l'am schimbat ușor, și potrivit noului sistem de luptă, am îmbrățișat toți jidanii. Am isprăvit poate mai repede cu ei!

Dar durere, trebuie să rămânem la vechile metode de luptă, și în loc de virtuțile, cari nu le

are, să descoperim păcatele evreimei. Pe acest teren, cei drept, va trebui să repetăm mereu aceleași lucruri. Nu pentru că am fi nevoiți să începem cu fiecare ocaziune d'acapo, dar fiind că în toate timpurile, țările și împrejurările păcatele-i sunt aceleași: Nizuințele stăruitoare, necunoșcătoare de cinste și morală de a stăpâni și exploata. În trecut a mulțumit-o dominațiunea economică, azi râvnaște la puterea politică. Dacă n'a ajuns încă și la noi în situația de a avea miniștri, ca reprezentanți direct ai ei, a ajuns, deja în clipa câștigării celor mai elementare drepturi cetățenești, în aceea de a impune un ministru român.

Ce va fi atunci când va stăpâni puterea politică și formal? Influența banului evreesc e destul de mare și păătoasă și azi când politica oficială se face fără ei. Se simte și numai indirect, prin afacerile politicianilor și abuzurile organelor Statului. Dar pământul românesc, prin mijlocirea politicianismului nemaipomenit de cras, căruia la alte popoare nu-i găsim noțiune asemănătoare, este îndeosebi și îndeajuns de îngăduitor, ca să putem ajunge și acolo.

În mintea Românului adevărat, cu drept cuvânt se naște întrebarea: care este pacostea mai mare a țării, politicianismul sau evreul?

Noi credem, că și unul și altul. Unul trăiește din celălalt. Lupta

va trebui dată contra amândurora deodată și fără amânare! Ceasul 11 a bătut! Acțiuni individuale și izolate nu mai folosesc. E nevoie de o reacțiune a societății întregi.

Toți românii buni uniți-vă deci pentru luptă și apărare, înainte! Exclueți dintre voi pe cei păcătoși și mârșavi. Cinstiți numai pe cei cinstiți, dar iubiți țara voastră și nu o confundați cu prădătorii ei: liftele păgâne și lacomele hiene, căci și ziua cea din urmă a lor va sosi! G. M.

Un om de bine: senatorul Iuliu Moldovan

În vremurile acestea de strâmbătate și de alergare după câștiguri fără muncă, suntem mulțumiți că ni s'a dat prilejul să scriem, în această gazetă, cuvinte calde despre omul de bine, care este dl Iuliu Moldovan, senatorul Aradului.

Ce a făcut acest bun Român, în interesul „Școlii de industrie casnică” din Aradul nostru, ar putea servi de pildă oricărui parlamentar român cu dragoste de țară.

Dacă această admirabilă școală, care numără vreo 50 de eleve române venite din satele acestui ținut, funcționează așa cum funcționează, faptul i-se datorește, în rândul întâiu, senatorului Iuliu Moldovan. Dacă această școală adăpostește în prezent 20 de bursiere harnice și inteligente, meritul e întreg al acestui senator, care nu s'a grăbit să-și trimită laude pe la gazete, cum fac mulți dintre parlamentarii cari vreau să îmbete lumea cu apă rece.

Colonizările la frontieră.

— Cazul din comuna Șeitin. —

E un mare interes pentru țara noastră, ca să avem la graniță ceva mai mult decât țărâșii de hotar. E nevoie acolo de un front care sub întreitul aspect de cultură, economie politică și rezistență sufletească să poată fi opus cu succes năvălirilor de orice ordin, de oriunde ar veni. În acest scop ar trebui creat acolo un zid de apărare temeinic, care să-și aibă temelie în sufletele conștiente ale oamenilor din satele mărginașe.

În vremea noastră, însă firește că și acolo încep șiretlicurile cari paralizază ideea, schimonosindu-o și aservindu-o unor apetituri egoiste, mărunt. Așa se întâmplă, că de unde s'ar aștepta o improprietărire, măcar acolo, scoasă de sub influințele de ordin interesat, se creiază acele rezerve de stat, cu o destinație misterioasă, cari sunt date în arendă unor oameni cari n'au făcut niciodată agricultură și habar n'au de cultura pământului. În schimb populația locală înlăturată dela improprietărire pe motiv că nu se găsește teren disponibil, e menținută în starea de mizerie, desmoștenită și ferment propice tuturor ideilor subversive.

Să ilustrăm cele spuse printr'un fapt concret cu țifre și date rigide. Comuna Șeitin, situată la vreo câțiva km dela graniță dinspre Ungaria, numără 830 îndreptățiți la improprietărire, dintre cari însă numai vreo 290 sunt improprietăriți, iar restul de 540 din lipsă de teren disponibil, rămân pe dinafară.

Că ce înseamnă cei 540 de nemulțumiți în apropierea graniței, cari văd în jurul lor veneticii înfruptându-se din așa zisele rezerve ale statului, e de prisos să demonstrăm aci. Sociologia însă ne învață că nici un fenomen social, nu conține în sine o doză mai mare de venin ca acel pauperism agricol în care moacănește revolta ascunsă dedublă de-o primitivitate de gândire, pe care o exploatează apoi toți pescuitorii în tulpure.

CULTURA NAȚIONALĂ

Oamenii spre a isbuti în lupta pentru viață, nu se mărginesc a-și oteli trupul; ei s'nt nevoia să-și sporească și puterea sufletească. Ba se pare chiar, că în vremea noastră, cultura minții se bucură de mai multă îngrijire decât educația fizică. În asemenea împrejurări știința găsește un mediu prielnic, pentru a-și mări sfera cunoștințelor. Trebuie să observăm însă, că odată cu această propășire a științei se îngreunează și viața omului incult, deoarece neîncetat se descopere mijloace mai iscusite de apărare, neîncetat se crează arme mai primejdioase de luptă. Prin urmare, neamurile, cari nu îngrijesc de cultura fiilor lor, sunt amenințate să fie conștopite și subjugate de streini.

Când o seamă de oameni trăiesc la oală vreme mai înclungată, ei se apropie sufletește prin durerile și bucuriile, ce-au simțit împreună, prin deprinderile la fel cu care s'au obișnuit să-și petreacă viața; prin simțăminte, ce deșteaptă aceleași amintiri din trecut. Pentru aceasta, popoarele caută să trăiască în grupări naționale și tot ce lucrează împotriva acestei înclinații, nu poate să aibă urmări fericite.

Cultura încă trebuie să țină soco-

tală de însușirile și pornirile sufletești, prin care un neam se deosebește de altul. Cu alte cuvinte, numai cultura națională poate folosi unui popor. Naționalitățile trăiesc și vor să mai trăiască și de aci înainte, iar păstrarea și întărirea vieții lor față de celelalte naționalități, ele o caută în ceea ce numim *cultură națională*. Și în această privință ele au dreptate; cultura națională este cel mai bun instrument pentru păstrarea și întărirea ființei lor. (C. Rădulescu).

Școala este lăcașul unde omul poate să se înarmeze în lupta pentru viață cu cea mai înaltă știință începând cu școlile primare și ridicându-ne până la universități, pretutindeni vedem că se lucrează cu sârguință la luminarea și otelirea tinerelor generații. Se cuvine dar, ca să răspundim binefacerile școlii în toate straturile societății.

„Popoarele mici, cărora nu le este îngăduit să lase în părăsire nimic din ce le poate asigura existența neatârnată, ar da dovadă de orbire, dacă nu ar înțelege datoria ce au, de a face din școală pavăza naționalității lor.” (Spiru Haret).

Națiunile nu trebuie să-și îndrumeze activitatea în același chip, fiindcă împrejurările în care trăesc sunt felurite. Câte nevoi n'aduce Norvegianului clima aspră a țării sale, nevoi la care

Italianul nici nu se gândește! Câtă muncă desfășoară Olandezul spre a înfrunta valurile mării, pe când alte popoare în această privință n'au nici o grijă! Cu câtă râvnă lucrează neamurile mici, ca să zădărnicească positele de cucerire ale vecinilor mai puternici! Într'un cuvânt, orice popor are nevoile sale, pentru care școala trebuie să-și jertfească activitatea.

„Școala românească va arăta improprietățile noastre de dezvoltare, natura în mijlocul căreia trăim, legăturile neamului nostru cu pământul său și cu neamurile cu care vine în atingere. Dar mai presus de toate, ea trebuie să sporească puterea naționalității române, dezvoltând cunoștința ei, din instinctul sănătos al poporului.” (A. C. Cuza).

Istoria civilizației ne dă probe nemărate de înfrângerile noastre, școala este pârgăia cea mai puternică, pe care se reazimă existența și înălțarea neamurilor.

În toată lumea ființele mai desăvârșite sunt acelea, ce înfățișează mai bine caracterele speciei, din care fac parte. Cu popoarele se întâmplă același lucru. Fiii lor nu se pot înălța de cât prin o cultură deosebită de a altor neamuri. Prin urmare, națiunile sunt datorate să-și cultive însușirile lor proprii; altfel ele perd orice însemnătate.

„Învățământul trebuie să fie în armonie cu spiritul însuși al națiunii, cu obiceiurile și înclinațiile sale, cu istoria sa, cu tradițiile educației, ale limbii, ale literaturii și ale artelor sale, într'un cuvânt, cu formele și condițiile de căpetenie ale evoluției naționale.” (Alfred Fouillée).

Pentru a răspândi o cultură sănătoasă în popor, trebuie să avem cărți bune și pe înțelesul tuturor. Cărțile alcătuite într-o limbă stricăță, de oameni nepricepuți și cu cari vreau să ne demoralizeze poporul nostru, precum avem o mulțime de reviste jidănești, acestea nu numai că nu aduc nici un folos dar sunt chiar păgubitoare, căci otrăvesc mintea, prin idei nechibzuite și slăbesc simțul estetic, prin felul cum sunt scrise.

„Cultura poporului fără cărți pentru dânsul, nu se poate. Și fără cultura poporului orice alcatuire economică, orice formă politică n'au nici o valoare. O clădire frumoasă trebuie să aibă în ea cărămizi bune și nu se poate mulțumi numai cu podoaabe de marmură sau de bronz, care vor cădea jos, în praf, dacă nu se vor sprijini pe un schelet tare de material alcs.” (N. Iorga). (Va urma.)

Din cei 540 de desmoșteniți, vre-o 370 s'au decis să-și părăsească satul și să ceară să fie colonizați tot pe linia de frontieră, unde este teren disponibil. Ei socoteau ca toți aceia cari nu cunosc logica trasă de păr a oficialității că cu acelaș suflet și dragoste de neam pot fi apărători ai graniței cu vre-o câțiva km mai spre nord ori sud, unde să li-se dea și pământ.

Iată însă că vine un ordin dela cele dregătorii mari din scaunul țării, că acești 370 inși nu pot fi colonizați pe motivul că sunt români și trebuie să rămână pe locul unde se găsec, pentru a apăra hotarele.

In chip serios, credem, că nici autoritățile nu vor persista în punctul lor de vedere absurd care departe de a crea un front sufletesc, sunt pe cale a clădi în apropierea hotarelor adevărate bulioane de cultură pentru toate ideile subversive.

Deocamdată cei 370 săteni din Șeitin sunt ținuti pe loc. 370 perechi de brațe vânoase, încunjurate de copii cari tipă și de femei nenorocite, stau încrucișate, în prag de toamnă la începutul campaniei de lucru. Ei au ales o comisie care-i pusă pe drumuri să caute dreptatea. Un memoriu cuprinzând păsurile lor, va face drumul la București, căutând cărare spre o inimă românească, care să-i înțeleagă și să-le tămăduiască rănila, pe cari în sufletul lor nenorocit le-a deschis un ordin nechibzuit. Și sătenii nădăjdiesc că vor fi ascultați. Noi adăugăm: Trebuie să fie numai ascultați, dar și satisfăcuți în revendicările lor drepte, pe care în numele unei idei de bine obțesc și de interes național, ni-le însușim și noi. Pentru că să se știe că opinia publică este alături de dânșii. Peregrinus.

A P E L.

Fascia Națională Română a decis să înființeze în Arad o BANCĂ comercială-industrială (cu o secție de asigurae) care să sprijinească numai comerțul și industria creștină și în prima linie pe cea românească și meseriașii români.

Având nevoie pentru scopul acesta de un capital de cel puțin 5 milioane, 1 acție 500 L, rugăm și pe această cale pe toți aderenții noștri și pe toți cei cinstiți și cu inimă românească să ne încunoștiințeze câte acțiuni ar putea rescumpara fiecare dintre ei precum și prietenii și cunoscuții lor.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI.

A apărut Numărul 2 din biblioteca „Fasciei Naționale Române”:

„DUREREA NEAMULUI”
versuri de Iustin Iliesiu.

Se află de vânzare la autor: Cluj str. N. Iorga nr. 2 și la Redacția noastră.

Vorbe în pustiu...

Statul și funcționarii publici.

Se pare că ne aflăm din nou în toila unor mișcări a funcționarilor publici, cari datorită insuficienței de salarii se sbat în cea mai neagră mizerie. Această clasă de muncitori intelectuali dela care depinde bunăstare a țării, mulțumită inconștienței și relei credințe a guvernelor de cari a avut parte dela unire încoace, a fost lăsată în voia sorții. Adevărul vorbind, începând cu primul guvern al României-Mari și cele cari i-au urmat, niciunul nu s'a gândit în mod serios să rezolve chestiunea funcționarilor publici, nici unul nu a făcut cătu-și de puțin de a scoate din mizerie pe acești slujitori ai Statului. Efectele acestei neglijențe s'au revărsat asupra întregului organism din stat, iar roadele le culegem la tot pasul.

Funcționarii de carieră și cari puteau aduce însemnate servicii statului și în acelaș timp întregii țări, ne-au părăsit, căutându-și de lucru acolo, unde munca cinstită este plătită pe aceeași măsură. Azi numărul funcționarilor demni de acest nume, e foarte mic și face sacrificii enorme pentru ca să mai poată sta în serviciul Statului.

Ce s'a făcut pentru ameliorarea acestei stări, o știm cu toții. Din anul trecut însuș Statul a urcat cu 50% toate produsele monopolizate, toate tarifele serviciilor lui. În schimb lefurile funcționarilor cari încă anul trecut erau insuficiente au rămas aceleași. Azi ce mai înseamnă acestea, e ușor de judecat.

Citesc în „Viitorul”, organ oficial al guvernului, că acesta se gândește în mod serios la acordarea unor însemnate sporuri de salarii prin bugetul anului ce urmează, adică dela Ianuarie viitor. Zilele trecute tot guvernul a recunoscut publice că viața se va mai scumpi până ce va ajunge să fie egal cu a statelor cari dispun de valută forte și că aceasta se va întâmpla indiferent de mijloacele de producție sau câștig de cari dispunem. La aceasta din urmă are dreptate, de fapt încă dela începutul anului înregistrăm zilnic însemnate urcări de prețuri la toate articolele, în schimb salariile funcționarilor se vor urca cu anul ce urmează, până atunci fiecare e liber să rabde foame, sau diferența să și-o complecteze chiar din bugetul de economii al d-lui ministru de finanțe. Adevărat că în cazul din urmă se chiamă furt, dar să pieri de foame, e greu să te hotărăști.

Orice s'ar spune, felul cum guvernul știe să soluționeze chestia salariilor funcționarilor publici e o adevărată bătaie de joc. În loc să suprima pe toți paraziții oficiilor publice și să facă economii acolo unde trebuie, face economii chiar la salariile slujbașilor lui.

At. M.

Spicuri din doctrina națională fascistă din România.

XII.

Un exemplu va fi edificător. Să luăm perioada Ian. 1919, Ian. 1921: doi ani — 33 societăți anonime (așa zise românești), reprezentând importante întreprinderi industriale miniere (petrol) și financiare — înglobau în Ian. 1920, grație speculațiilor fictive — de bursă, o valoare de 3450 milioane lei. Valoarea reală a acestor întreprinderi era aproximativ de 2200 milioane lei. La sfârșitul anului 1920, deci în mai puțin de un an, aceiași speculatori de bursă, făceau să se coboare acțiunile globale ale acestor societăți, la valoarea lor reală, frustând economia românească cu diferența care se urcă la fantastica cifră (dată cu oarecare aproximație) de 1100 milioane lei.

În Ianuarie 1922, acestea erau scăzute încă cu 600 milioane. Socoteala noastră este și aci globală. Perderea suferită de micii capitaliști români, care-și investiseră capitalurile în acțiunile acestor 36 societăți, era deci de mai bine de jumătate din banii plasați, la sfârșitul lui 1921 și începutul lui 1922.

Nu pomenim de acțiunile, cari au fost reduse la un sfert din

valoarea nominală, după ce prin salturi fictive le ridicase la prime considerabile peste această valoare. Miliardele, care reprezintă diferențele de curs, sunt în mare parte profiturile realizate de banda internațională a speculatorilor dela bursă, în dauna marelui și miciei burghezii românești.

Noi am pus în program desființarea burselor de valori, care sub un nume pompos reprezintă banditismul de drumul mare modern. La capitolul industrie, ne-am înscris desființarea trusturilor. Lovind în trusturi, vom lovi și în feudalitatea financiară internațională, care după paravanul asociațiilor anonime, reduce la robie populația țării, acaparează toate bogățiile ei, înlocuiește munca națională cu cea streină, organizează monopolurile și cu ele speculă și scumpetea obiectelor de prima necesitate, falsifică și deci desființază libera concurență, apasă și decide de soarta a milioane de existențe, influențează salariile lor și sfârșește prin a mina poporul și țara întreagă, peste care s'au abătut. Or bursieri, trustori și feudali financiari — nu sunt în esența lor, decât agenții „Imperialismului Banului”. Acești câțiva sute

la cari se adaugă și câteva zeci de bandiți ai condeului... și cel mult o sută de politicieni și înalți biroucrati, omnipotenți ai vieții noastre de stat, membri ai consiliilor lor de administrație, formează cadrele de comandă a imperialismului — care ne amenință, cu definitivă cotropire. Oștile lor le formează mii și sute de mii de inconștienți, de rădăciți, agenți vânduți pe bani, sau de sclavi de-adreptul a unei bucăți de pâine! Războiul cu răsturnările lui a facilitat cum arătam pretutindeni, ascensiunea formidabilei bande. Fenomenul neobservat (dar bogat în consecințe) a dezechilibrului economic de după război, trebuie s'o recunoaștem că a contribuit enorm la aservirea puterii politice de către puterea financiară — pe care noi am denumit-o din cauza compoziției sale cosmopolite și a scopurilor sale universale de aservire a popoarelor: Imperialismul Banului.

Stern & Stern.

Când au venit la Arad îi prevedeam moartea unui bun comerciant român de pe strada Meșianu. Și așa a și fost. Francisc F. Stern, o figură de adevărat spion al sufletului creștinesc, care se jură pentru doi creștini numai să facă târg bun și cu toate că e orb de-un ochiu, vede destul de bine cu celălalt...

A venit aici dela Curtici, unde avuse o dughană rurală. A făcut ce a făcut și a venit la Arad. Aici și-a deschis o prăvăliuță de textile, pe urmă a cumpărat casa cu etaj, unde avuse prăvăliuță, din strada Meșianu colț cu strada Barțiu, care casă are 7 prăvălii la stradă și valorează cam 4 milioane lei. A dat afară doi locatari de-acolo și s'a aranjat el cu familia, transformându-și o locuință modernă din 4 camere cu tot confortul cerințelor de azi.

Fetele lui, care mai până eri erau învelite în niște cărpe, azi sunt îmbrăcate numai în mătăsă; iau ore de pian, învață franceza și germana, au damă de conversație, pentru că vezi să nu se observe că s'au venite dela țară, dacă ajung într-o societate mai „înaltă”; prânz, ceal și cină se dă la casa lor.

Acum tot în acea casă are două prăvălii de textile. Adecă la colț era comerciantul român Dimitrie Sucu, pe care l'a șicanat într-atât, urcându-i chiria de 20-ori (conform legii!), făcându-i concurență intensă cu celălalt jidan de peste drum Samuil Guttman și cu totfelul de chițibuș permise și nepermise, până bietul om o brodi de-acolo de sălă bucuroasă... Unde s'a dus nu știm. Probabil în satul său natal...

Iacob Stern. Nu e frate cu cel dințiu, dar e unul și acelaș tip de jivină, cu deosebirea că nu e chior, ci are capul deviat în așa măsură că nu are gât de loc, purtându-și capul pe umărul stâng. A venit aici din comuna Vădaș, unde era bătaș la tatăl tatăl său, iar mai târziu pilar de vaci și vitei îndeosebi.

Azi are o prăvăliuță de făină și păstăioase pe strada Brâncoveanu și dupăcum se spune, stă în târg să cumpere deja casa cu etaj, unde stă, fostă alui Oprea din piața Catedralei colț cu strada Brancovici.

Le merge atât de bine de par'că ar avea o mașină ce pule bani...

Aceste însă sunt lucruri elocvente, din care putem clar vedea cum se înăbușe comerțul românesc, cum se îmbogățesc ei aici în țara noastră fericită pentru ei, și cum săracim noi pe zi ce merge.

Și câți sunt încă de ăștia!

Spicuiți din presă

Știri din Basarabia.

Ziarele zilnic ne servesc știri de întâmplări cu adevărat senzaționale din această provincie românească oropsită de soarte. Nu-i zi lăsată de bunul D-zeu să nu se vestească că în cutare loc a fost omorât unul sau mai mulți jandarmi, că s'a descoperit un complot sau depozite de munițiuni. Zilele trecute orașelul Tatar-Bunar și câteva comune vecinate au fost luate cu asalt de sute din teroriștii bolșevici, cari cutreeră Basarabia și aceste comune au fost ținute cu armele sub teroare mai bine de o zi în care timp au căzut multe victime. De curând citesc că un pod a fost distrus cu bombe pentru-ca trenul ce urmă să treacă pe acolo să deraiere și să facă câteva sute de victime. Pomeinul acestor triste întâmplări e interminabil. Cauza nu poate fi alta decât că această provincie e dată în paza unor oameni cari habar n'au cei aceia ce se cheamă datorie, poate nici nu știu ce chemare au ei acolo.

Pentru ce nu s'ar putea trimite în Basarabia funcționari conștiinți și pentru ce nu s'ar putea stărpi hoaredele de bolșevici cari trec granița din Rusia în mod clandestin și terorizează populația pașnică?

Mai avem încredere în miniștri noștri și sperăm că cel puțin acum vor ști ce au de făcut. Orice se întâmplă în Basarabia ne doare și nu putem uita că această provincie locuită de români, frați de sânge cu noi, s'a alipit de bună voie la patria-mamă a jertfit cât nu se putea mai mult pentru alipire și prin aceasta și-a câștigat dreptul să fie mai bine administrată și să i-se acorde mai multă atențiune.

Luăm act cu satisfacțiune că miniștri de resort au început a lua măsuri sistematice și sperăm că o să se facă ordine și să se dea fraților de peste Prut posibilitatea că să se bucure odată de o solitudine adevărată din partea țării noastre. Am vrea să vedem odată această operă înfăptuită și că toți bolșevicii și anarhiștii cari au inundat țara venind din parcul lui Trozki sunt exterminați. Pentru aceasta am vra să nu se cruțe nimic.

Automobilul prefectului și fondurile pentru combaterea morburilor venerice.

Citesc într'un jurnal că un prefect — al cărui nume nu-l dă în vileag — având automobil și șofeur, lea făcusestă era prea mică și a întregit-o cu bani din fondurile alocate pentru combaterea morburilor venerice. După mentalitatea acestui om de nimica cu câteva sute de sifilitici mai mult sau mai puțin în țară nu înseamnă nimica. Să-i fie rușine. Credem de prișos orice comentarii. Statul face sacrificii enorme pentru ca să poată aloca în buget câteva sume mici cu scopul de a combate boalele venerice, iar un prefect — cred că numai el singur a făcut aceasta — le înjumătățește cu șofeurul. Avem să căutăm cine e acel om pentru care viața poporului nu înseamnă nimic, avem să-l recomandăm în urmă autorităților apoi publicului trecându-l în fruntea listei negre de ne-am propus a îfiiința.

Un prefect inspectează comunele din județul d-sale.

Celui care a inventat automobilele, noi îi datorăm cu cel puțin un monument, căci fără de acestea ce ne-am face? Vrea să te deplasezi pentru o inspecție — în calitate de prefect — i-ai automobilul și dai razna prin comune. Ai avantajul de a putea fi întovărășit de mai mulți funcționari cari nu te lasă să te plictisești, iar de altă parte copiii de pe străzi îți fac primiri entusiaste. Dacă însă norocul te favorizează să treci prin locuri pe unde automobilele trec numai din deceniu în deceniu atunci primirea e dintre cele mai strălucite. Așa prefectul județului Solnoc-Dobâca a avut fericită idee de a inspecta comunele de pe valea ce curge dela Ambriciu spre Reteag. Ajuns la fața locului a văzut cu ochi comunele, casele a văzut drumurile rele și impracticabile, în urmă s'a reîntors cu o sumedenie de procese verbale în cari a înscris

doleanțele poporului din împărăția lui și pe cari a promis să le resolve echitabil în scurt timp. Probabil nu a avut ceva mai bun de făcut decât să facă promisiuni pe cari să nu le împlinească. Nu știu ce a constatat în cele câteva ore cât a durat inspecția dar îi voi aminti câteva lucruri pe cari așa grăbit nu a avut timpul să le vadă.

Anume: că poporul a rămas fără pășune fiindcă legea agrară făcuse vază. contelui „Imre“ Betegh în acest județ consilierul agricol nu o poate aplica; că chiar pe acele locuri sifilisul face ravagii și că nu există în lungul și latul țării noastre comune mai infectate cu această teribilă boală; și fiind d-sa în inspecție învățători trebuiau să asiste la primire, astfel i-a fost imposibil să vadă că într'o comună învățătorul lipsește regulat dela cursuri, acesta fiind obicinuit cu totul alte îndeletniciri și că mai de grabă se pricepe la vânzări de cai decât la școală. O fi aflat că într'o comună de doi ani nu este preot, și că lipsa acestuia este suplinită cu un preot din comuna vecină. Nu cred însă să-i fi spus cineva ceace fac preoții pe aceste locuri și că aceștia spre rușinea clasei din care fac parte sunt adevărată pacoste pe capul bieților oameni. Pentruca să-l scutim pe d-l prefect dr. Prodan de încă o deplasare atât de obositoare într'un număr apropiat o să-l punem în curent cu situația din județul d-sale.

O lămurire necesară.

Ne așteptăm să fim trecuți în rândul demagogilor ordinari, să ni-se spună că facem o critică simplă și pătimasă, că nu ne ocupăm decât de răul pe care îl vedem și că îngorăm tot ce e bun din câte a făcut guvernul actual.

Mărturisim însă, fără pretențiune de a fi crezuți că cunoaștem întru toate activitatea guvernului și ca oamenii ce suntem lucrurile bune ne bucură și le aprobăm și suntem recunoscători acestora ce le fac, desaprobam însă lucrurile cari conțin părți slabe și nu putem trece cu vederea peste ele căci ne doare prea mult. Recunoaștem că în actualele împrejurări e un lucru foarte greu guvernarea unui stat, trebuie însă să recunoașcă cei din fruntea Statului că sunt unele lucruri cari pe lângă mai multă bunăvoință le pot rezolva spre binele Statului și al cetățenilor acestuia. At. M.

Procesul studenților I. Moța și L. Vlad

— Verdictul de achitare din 26 Septembrie 1924. —

D. Ioan Istrati, avocat stagiar delegat al studenției clujene:

Fapta colegilor noștri Ioan Moța și Leonid Vlad, face parte din complexul unui proces mare: procesul pe care l'a deschis națiunea română, pentru câștigarea drepturilor sale firești.

În zadar au fost jertfele fără număr ale acestui neam, în zadar avem o țară întregită dacă nu suntem stăpâni în ea.

Studenția română și alături de ea întreaga suflare românească a pornit lupta pentru înlăturarea unei stări de nedreaptă inferioritate.

Dar cum am spus, d-lor jurați, în zadar va fi toată lupta noastră așteptată cu încredere și intrigare de toată țara, dacă nu vom fi cu toții strânsi uniți.

Alături de jidanul hrăpăreț, ne duce la pieire și românul ticălos și trădător. În zadar vom lupta contra unuia, dacă nu-l vom înfrânge și pe celălalt.

Studenții Ionel Moța și Leonida Vlad au făcut începutul pedepsind pe trădător. Sfârșitul îl vom face noi cu toții.

(La cuvintele acestea președintele Curții îi ridică cuvântul). Țăranului Critian din Covurlui i se ridică deasemenea cuvântul.

D. avocat Camille Gărcineanu din Iași. D-sa dela început pune un principiu: crima ca o necesitate socială;

Înceind d-sa spune, că Moța s'a coborât din coamele munților în București. Cu un gând frumos de luptă pentru desrobirea națiunii. El și-a pus gândul, sufletul și viața pentru un scop suprem. Astăzi a achitatează lui.

D. Valer Roman dr. în drept, președintele Acțiunii Românești din Cluj, arată fapta mârșavă a lui Vernichescu, care are nevoie de sancțiune.

Înceind spune: D-lor jurați, dacă vroiați să aveți țara de Vernichești, condamnați-l pe Moța, iar dacă voiați a avea o țară de oameni cinstiți și curați, achitați-l.

D. M. Cutava, proprietarul ziarului antisemit „Strălucitorul“ din Constanța arată că în continuu poporul în frunte cu studenția universitară se sbate pentru a arăta pericolul invaziei jidănești, dar în zădar.

D-sa încheie printr'un exemplu clasic din istoria grecilor antici, când însăși mama și-a pedepsit cu moartea pe copilul ei trădător ai cauzei naționale.

Sedința se ridică la ora 6.30 și se redeschide la ora 9 seara.

D. avocat Paul Iliescu, „Înainte de a intra în fondul procesului, îmi dați voie să aduc la cunoștința d-lor ju-

rați, că verdictul de achitare, se așteaptă cu încredere de către 2500—3000 de cetățeni, cari manifestează pașnic cu făclile aprinse în fața monumentului lui Mihail Viteazul (ceia-ce d-sa a aflat chiar în momentul acesta).

În afară de aceasta, nu pot să nu exprim mirarea mea față de măsurile excepționale aplicate cu ocazia procesului: 2 regimente de armată postate în jurul Palatului de Justiție, 7 comisari regali, cari așteaptă ordinele pentru reprimarea ori cărei manifestări chiar pașnice.

Mie nu-mi rămâne de cât să-l apăr pe Moța, căci d. procuror general n'a spus un cuvânt în contra lui Vlad. Țin totodată să-i mulțumesc d-lui procuror pentru pidoaria d-sale frumoasă în folosul acuzaților. În ceea-ce privește chestiunea lui Vernichescu, n'o pot califica de cât ca o faptă de spionaj.

Nu-l puteți pedepsi pe Moța pentru fapta d-stră, căci l'ați îndemnat pe Vernichescu să-și spioneze prietenii și ați comis greșeala, anexând declarațiile lui ticăloase la dosar, știind chiar că există un jurământ între ei, prin care sa fi sancționat cu moarte acela care va trăda.

Dacă ați știut de ce ați dat publicității aceste lucruri?

Dar ca să arăt culpabilitatea conducătorilor, vă voi aminti că studenția a cerut în mod pașnic și în numărare rânduri rezolvirea chestiunii periculoase jidănești. S'au adresat autorităților universitare, Parlamentului, Guvernului — și gășind o indiferență voită, — disperată — a pășit pe calea aceasta.

Iată aci îl vedeți pe tatăl lui Moța care a fost implicat în procesul celebru a lui Iancu și a stat închis în pușcăriile ungurești. Moța tânărul a fost educat în acea atmosfera de abnegație și de iubire de neam, pe care noi majoritatea nu o cunoaștem. Îi erau de nesuferit fapte necorecte, necinstite de trădare, spionaj, sau de indiferență criminală față de pericolul iminent.

Și pedeapsa lui Vernichescu, care a jurat că va primi pedeapsa în caz de trădare, a fost un exemplu edificator pentru noi. Sufletul lui Moța, idealist a fost profund îndurerat de descoperirea lugubră — și el nu putea să facă altfel.

Și fapta lui laudabilă este comparată de către Dl. Procuror General, cu fapta ticăloasă dela Senat...

Dl. Procuror Ionescu întrerupând roagă să arate diferența între ambele crime. (Va urma)

Fondul moral al presei minoritare.

Cine subminează țara? — Istoricul unui cameleon introdus în presa minoritară din Timișoara. —

În urma demascării făcute de un ziar din Capitală asupra celor ce ponegresc țara peste hotare, revista maghiară „Toll és Tör“ din Timișoara face un interesant portret al jidanului Ghidale Salzberger care lepătându-și caftanul și îmbrăcând numele de Sarkany a intrat astfel în presa minoritară, unde a început lupta împotriva a tot ce este românesc. Iată ce scrie această revistă:

Gabriel Sarkany cunoscuta caricatură dela „Temesvarer Zeitung“ a avansat, — nu știm pe ce cale, — din funcționar de percepție. Faptul acesta constituie o dovadă eclatantă că în Timișoara se poate ajunge ziarist și cu minimul de capacitate. Îmbătat de gloria literilor tipărite, s'a târât ca o reptilă până ce în fine și-a văzut împlinirea visului de a se cocoța pe scaunul de pre-

ședinte al secției din Timișoara a organizației ziaristilor din Ardeal și Banat. Pe vremuri răspundea la modestul pronume al tatălui Salzberger. Mai târziu acest nume neconvenindu-i și-l'a schimbat în temutul nume: Sarkany (pe românește balaur). Și cum la veninosul-nume de Sarkany nu se potrivea cu pronumele său anterior de Ghidale, l'a schimbat și pe acesta în Gabriel. Pe când această operație a făcut-o pe de geaba, cea dintâi l'a costat 50 de bani. Astfel Gabriel Balaurul, după lepădarea numelui părintesc s'a debarasat și de religia mozaică trecând la catolicism. Nici nu și-ar putea închipui cineva ce bigot catolic a devenit acest balaur lipsit absolut atât de aripi cât și de foc și talent. Zilnic vizita pe rând toate bisericile spovedindu-se și făcând mereu mea culpa. (Va urma.)

Noi adăugăm atât: Suntem foarte curioși cum își face dl agronom meseria! Despre asta așteptăm răspunsul celor ce ne scriu rândurile de mai sus!

Se zice:

Că întreg județul Arad este năpădit de învățători și învățătoare dintre cari unii abia au ceva școală. De ex. fosta învățătoare din Moneasa care a fost transferată-aranjată la Săvârșin.

Că un înalt funcționar, președintele sedrii orfanale, un exemplu de om muncitor și cinstit, din cauza salariului mizerabil, a fost silit să demisioneze și să ocupe un post în provincie, unde viața este mai ușoară. Îl asigurăm de stimă și sincera noastră simpatie.

Că înalți funcționari dela CFR. din Cluj au vândut material în cantitate enormă firmelor jidovești din București, sub motivul că nu se mai poate folosi. Ca să se repare pagubele va trebui urcată din nou tarifa căilor ferate.

Că un funcționar dela administrația financiară din loc a comis în județ mai multe fapte ilegale — lăsându-se mituit de jidani. ba chiar insistând să fie mituit. Contra lui s'a început cercetare disciplinară.

Că în ceriuri s'a ținut un sobor ingeresc și având nevoie de un financiar bun, au decis să-l cheme acolo pe cel mai capacitat financiar pe actualul ministru de finanțe.

Că jidanii în Ungaria nu pot învăța mai multă școală decât clasele elementare etc. în chestii folositoare țării ar trebui să luăm exemplu chiar și dela dușmanii noștri. Ei dar în prima linie trebuie să ne scăpăm de jidoviți și toți ticăloșii. Și ne vom scăpa!

Că gruparea fascistă va face parte necondiționat din guvernul apropiat ori că va prelua chiar singură guvernarea. Ei! heil! S'ar realiza un al II-lea vis al neamului nostru fiindcă în cazul acesta am curăți ogorul nostru de toate lichelele neamului.

Că rezultatele examenului funcționarilor de stat este indigestibil. Cinste și mulțumită comisiei examinătoare. Sperăm că și cea a medicilor va fi conștie de datorința sa și nu va asculta de intervențiile numărului nici chiar de a deputaților ori miniștrilor. Vom reveni!

Că lupta dintre biserica gr. or. și gr. cat. devine tot mai acută. Rușine să le fie agitatorilor. Vom avea ac și de coșocul lor iar până atunci anunțăm autoritățile competente a celor 2 biserici că toată răspunderea cade asupra lor, pentru nenorocirea aceasta nouă care amenință neamul nostru.

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI „VOINȚA POPORULUI“

foaia care luptă din toate puterile pentru binele și înaintarea neamului nostru!
Nu mai cetiți foile ungurești.
Nu mai dați banul vostru celor ce ni-au batjocorit veacuri de-arândul și lucră și astăzi și uneltesc împotriva Statului Român!!!

ȘTIRI DE TOT FELUL.

România adăpostul tuturor străinilor. Țara noastră are deschise granițele pentru toți străinii fugăriți din alte țări de rigorile legilor sau de munca ce nu le place. Anul trecut un jidan Moritz, pripășit din Cehoslovacia s'a fixat la Turda, unde a aflat repede o locuință confortabilă. După multe peripeții, astăzi dl Moritz se plimbă în automobilul județului, fiind însărcinat cu facerea proiectelor de construcții școlare. Trăește în îmbuibare. E prieten cu șefii autorităților. Și-a găsit însăfșit Cănaanul!

„Clubul Român“ - la „muncă“!
„Intin Clubul“, de care s'a scris și în gazeta noastră, și-a schimbat numele în acela de „Clubul Român“ și a început din nou să funcționeze. De data aceasta, sub firma de club al partidului naționalist al poporului, noul „Club Român“ își continuă febril activitatea-i detestabilă: pe mulți îi desbracă, pe mulți îi îmbracă!

„Nem tudok românul!“ Așa i-a răspuns d-nei Huskova, conferențiară de limba română la Universitatea din Bradislava, o funcționară dela Biblioteca orașului Oradia-Mare, după șase ani de administrație românească. Rușinea rușinilor!

— Înțelegem durerea crâncenă de care are parte On. familie Golea din Birtin. Rugăm pe prea bunul D-zeu ca pe cei răposați să-i așeze la locul dreptilor, iar îndureratei familii să-i trimită grabnică mângăiere!

Provocări jidovești. „Robia Modernă“ din Iași scrie: Zilnic jidanii își bat joc de țărani noștri fără ca acestora să li se facă vre-odată dreptate de autoritățile noastre puse în slujba bestiiilor jidovești, cari corup, prin banii care-i dețin și pe care-i scot de pe spina-reă nenorocitului țaran.

Un caz revoltător s'a întâmplat Vineri 19 Sept. a. c. care nu poate să rămâie nepedepsit. Locuitorul Ilie Turcuman din com. Voinești, venind în oraș cu un car cu lemne a fost întâmpinat pe str. Eternitate de un jidan care l'a întrebat cât cere pe lemne. Țăraoul îi cere 270 lei, iar jidanul scandalizat de acest pret considerabil, îi pune omului ghiarele în gât voină să-l zugrume. La tipetile țăranului s'au adunat 30 de jidani începând să-l lovească pe nenorocitul țaran cu pietre, scânduri și cu cio-cane. Tot în acest timp jidanii l-au furat țăranului 100 lei din buzunar și unui bou scoțându-i un ochiu cu o bucată de fier. Țăranul ducându-se apoi la comisia II-a să reclame cazul, comisarul de serviciu l'a întâmpinat cu cele mai ordinare cuvinte spunându-i: „tu bați jidanii și tot tu vrei dreptate“.

Avis! Membri societăți de vânat „luno“ sunt rugați a prezenta pentru primirea permiselor noi de port armă și vânat secretariatului următoarele documente:

1. Coale da dare; 2. Certificatul dela Parchetul local; 3. Certificatul dela Pref. Poliției; 4. Certificatul dela Siguranță și bani 300 Lei pentru cheltuieli până la data de 31 Oct. a. c. — Motorca, secretar.

Șezătoare literară-artistică.
Duminică, 26 Octomvrie, ora 5 p. m. va avea loc în Palatul Cultural a III-a Șezătoare a „Salonului literar și artistic.“ Bilete se află la Librăria Diecezană.

Primim: On. Prefectura Poliției Timișoare. Subsemnații coriști ai corului gr. or. Român din Oravița-Română avem onoare a vă aduce la cunoștință următoarele: În ziua de 28 Sept. a. c. cu ocazia enulării corurilor Bănățene, am luat masa (prânzul) la cunoscutul nostru Schipitzer Samuel cărcimar Timișoara Hunyadi 68 Elisabetin unde ajungând la masă pe rând în grupe la 1½ ora am întrebat ce ar avea de mâncare. Ni-sa spus că cea 8 porții de papricaș (tocană) și cea 5 verze acre cu carne de porc. Am zis că bine, să ne aducă. Ne pomenim că ne aduce 4 bucățele de carne (de vită) cu circa 1½ dl saft (zamă) pe porție și că are 20 porții. Iam zis că ce porții sunt acestea, nia zis chelnerul că sunt făcute mai mici ca să se ajungă la toți fiind noi aproape 60 la masă și așa vor fi mai eftine. Când la plată pe patru bucățele (de mărimea unei nuci mici) cu 1½ dl zamă roșie a fost 14 Lei zic „păisprezece Lei“ o gustare de acestea. Credem că nu-se cuvine că jidani să jupne pielea sărmanului Român, atunci când noi am venit în propagandă națională culturală aci. Cazul acesta'l vom semnala și la jurnale, de altcum vă rugăm a pedepsi pe patron pentru urcarea de prețuri. Cu deosebită stimă:

Ștefan Minofsky, Iosif Caraben, Gh. Lazăr, Traian Bogdan, Gheorghe Neda Nacu, Ion Zarcula, Sfera Ioan, Vasile Neda, Gheorghe Iana, Sulea Costa, Gheorghe Găicea, Gheorghe Moina, Dimitrie Sermeș, Jifcovicu Ioan, Ion Neda Moghina, Gheorghe Arjoca, Ilie Nede, Gheorghe Epure, Ion Doma.

După Tatar-Bunar — Dobrogea. De curând au fost prinse firele unei vaste organizații de spionaj în Dobrogea. În această organizație sunt nu numai bulgari, după cum ne așteptam, ci și — jidani. Un anume Benjamin Züsmann de fel din Ismail e și el membru al numitei organizații.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onoratalui public și autorităților bisericesti, că în Arad. str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională) am deschis un birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai de parte execut colanționări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc. — Cu stimă: Teodor Cioban, arhitect.

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMÂNII!

Nu uitați, că pe lângă mulții și bogații streini, în Arad trăesc și muncesc din greu, dar cinstit, și următorii meseriași români: — Sprijiniți-i! Sprijinindu-i pe ei, cât și pe medicii, inginerii, advocații, industriași și negustorii români, vă sprijiniți pe voi și răvna de progres a neamului.

Farmacii și drugherii:
FARMACIA OMESCU
ARAD
Bulevardul Regina Maria N-rul 18
FARMACIA „MANTA“
ARAD
Piața Catedralei și I. Mețianu (colț)
DROGHERIA HANZU
Arad, Palatul Minorităților.

POȘTA REDACȚIEI.

Manuscrisele scrise cu creionul nu se publică.

Dl. V. Gh. Loco. Fiți pe pace, ancheta contra numitului econom-firezar e în curs. În administrație nu merg lucrurile așa repede ca și când ai sufla alarmă și-apoi să se facă totul imediat. Fiți cu puțină răbdare.

Dl. I. C. Halmagiu. Nu e nimic, a noastră o fi izbândă.

Dl. J. P. Măderat. Vinde-ți diploma la atare ungur dela Budapesta sau neamț din Austria, acela va fi desigur primit în serviciu cu ea și cel puțin te alegi cu ceva.

Dl. Oct. C. Aiud. În armata lui lancu au luptat și băieți de 17 ani, precum și bătrâni, copii și femei, cu îndârjire pentru apărarea gliei, nației și avutului strămoșesc. Lancu era abia de 25 de ani când a luat comanda tuturor oștirilor românești fiind numit de Comitetul Național din Ardeal, ca prefectul Legiunilor Gemine Române. Că el a stat în strânsă legătură frățască cu moșnegii care au luat parte în revoluția lui Horia din 1784. este foarte adevărat. Dar lancu s'a născut la 40 de ani după aceea revoluție și acei bătrâni erau pe atunci de câte 70-80 ani. Chiar și azi mai trăește un legionar, care a luptat sub lancu, cu numele Timion Jorza de 97 ani de fel din comuna După piatra Petrosă. Moții deși sunt foarte trudiți, trăiesc o viață lungă.

G. 2766—1923.

Publicație de licitație.

Pe baza decisului judecătories de ocol Arad, No. de mai sus, mobile și alte obiecte cuprinse în favorul „Victoria“ institut de credit și economii în Arad pentru suma de Lei 2000 capital, interese de 60 dela 20 Ianuarie 1923, spese stabilite până în prezent în sumă de Lei 708.30 se vinde la licitație publică în Arad, Calea Șaguna nr. 39 în ziua de 30 Octomvrie 1924 dm. la orele 3.

Arad, la 11 Oct. 1924.

Gh. Ciupuliga.
exec. jud.

„PODGORIA“ MAGAZIN DE TEXTILE

ARAD
Bulevardul Regele Ferdinand I.
62

ANUNȚURILE, numai dela creștini, se primesc la Administrație. Prețul unui cm. pătrat este 2 Lei.